

Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego
w Poznaniu

DOKTOR KAZIMIERZ FILIP WIZE
1873–1953
ZARYS BIOGRAFII INTELEKTUALNEJ

Pod redakcją
Michała Musielaka

Poznań 2017

Recenzent

prof. dr hab. Edward Jeliński

Skład, łamanie i projekt okładki

Bartłomiej Wąsiel

Korekta

Barbara Błażejczak

Copyright © by Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu,
Poznań 2017

ISBN 978-83-7597-305-1

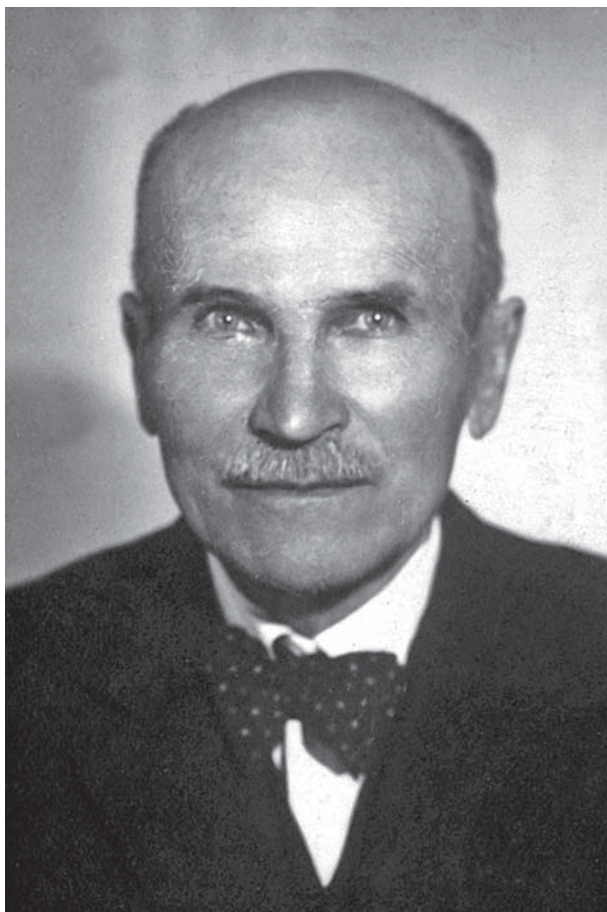
Na okładce: portret Kazimierza Filipa Wizego, mal. Olga Boznańska

WYDAWNICTWO NAUKOWE UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO
IM. KAROLA MARCINKOWSKIEGO W POZNANIU
ul. Bukowska 70, 60-812 Poznań
www.wydawnictwo.ump.edu.pl

Ark. wyd. 28,6. Ark. druk. 33,7.

Format B5. Zam. nr 99/17.

Druk ukończono we wrześniu 2017.

Dr Kazimierz Filip Wize w latach trzydziestych

SPIS TREŚCI

WSTĘP

Michał Musielak

Motywy i cele napisania biografii	9
Stan badań	10
Struktura biografii	14
Podstawy źródłowe	15

ROZDZIAŁ I

Koleje życia Kazimierza Filipa Wizego (1873–1953)

1. Zarys życia i działalności Kazimierza Filipa Wizego <i>Janisław Osieglowski</i>	19
2. Studia filozoficzne Kazimierza Filipa Wizego w Niemczech (1905–1907) <i>Justyna Czekajewska</i>	45
2.1. Okoliczności wyjazdu do Niemiec	45
2.2. Główne tezy pracy doktorskiej z zakresu estetyki	49
3. Pobyt Kazimierza Filipa Wizego w Lipsku i współpraca z niemieckim środowiskiem naukowym (1905–1915) <i>Michał Musielak</i>	57
4. Działalność Kazimierza Filipa Wizego w Poznańskim Towarzystwie Przyjaciół Nauk (1908–1918) <i>Michał Musielak</i>	70
5. Praca Kazimierza Filipa Wizego w Ministerstwie byłej Dzielnicy Pruskiej (1919–1921) <i>Krzysztof Prętki</i>	75

ROZDZIAŁ II

Badania Kazimierza Filipa Wizego w zakresie mikrobiologii oraz entomologii

1. Działalność i badania Kazimierza Filipa Wizego w zakresie mikrobiologii (1900–1905) <i>Krzysztof Prętki</i>	87
2. Kazimierz Filip Wize jako entomolog <i>Józef Banaszak</i>	97
2.1. Motyle z okolic Jezewa	99
2.2. Motyle z Gniezna i okolic	100

ROZDZIAŁ III

Studia Kazimierza Filipa Wizego z zakresu estetyki

Justyna Czekajewska

1. Istota sztuki 104
2. Znaczenie pojęcia „estetyka” 105
3. Estetyka jako nauka o swobodnej czynności duchowej 113
4. Rodzaje sztuk 117

ROZDZIAŁ IV

Kazimierz Filip Wize i jego filozofia w świetle nowo odkrytych źródeł

Jan Zamojski

1. Co nowego u Wizego, czyli poprzedni a obecny stan badań 122
2. Wize i jego ambicje filozoficzne 124
 - 2.1. Sprawa habilitacji 127
3. Filozofia narodowa i filozofia czynu. Antropologia filozoficzna Wizego . . 137
4. Filozofia Wizego i jej krytycy 143
5. Filozofia ogólna i filozofia czynu a filozofia medycyny 147
6. Podsumowanie 151

ROZDZIAŁ V

Kazimierz Filip Wize jako uczestnik międzynarodowych oraz krajowych kongresów i zjazdów naukowych

Michał Musielak

1. Kongresy międzynarodowe 152
 - 1.1. Trzeci Międzynarodowy Kongres Filozoficzny w Heidelbergu (1908) 153
 - 1.2. Szósty Międzynarodowy Kongres Psychologiczny w Genewie (1909) 160
 - 1.3. Czwarty Międzynarodowy Kongres Filozoficzny w Bolonii (1911) . . 161
 - 1.4. Pierwszy Kongres Estetyki i Wiedzy o Sztuce w Berlinie (1913) . . . 165
 - 1.5. Szósty Międzynarodowy Kongres Filozoficzny w Bostonie (1926) 167
 - 1.6. Dziewiąty Międzynarodowy Kongres Filozoficzny w Paryżu (1937) . . 174
 - 1.7. Drugi Kongres Estetyki i Wiedzy o Sztuce w Paryżu (1937) 178
 - 1.8. Dziesiąty Międzynarodowy Kongres Filozoficzny w Amsterdamie (1948) 179
2. Zjazdy krajowe 181
 - 2.1. Drugi Polski Zjazd Filozoficzny w Warszawie (1927) 182
 - 2.2. Zjazdy Psychiatrów Polskich oraz Zjazdy Lekarzy i Przyrodników Polskich (1932–1938) 184

ROZDZIAŁ VI

Kazimierz Filip Wize jako poeta i tłumacz

1. Uwagi na marginesie lektury niektórych wierszy Kazimierza Filipa Wizego
Maciej Dajnowski 191
 - 1.1. *Jednodniówka monachijska* 192
 - 1.2. *Ameryka. Opis podróży z uwagami urągliwie zapalczywemi* 212
2. Kazimierz Filip Wize jako tłumacz poezji Émile'a Verhaerena
Judyta Niedokos 229
3. Kazimierza Filipa Wizego przekład poematu Heinricha Heinego
Deutschland. Ein Wintermärchen [Niemcy. Baśń zimowa].
Próba krytyki przekładu
Edward Białek 254

ROZDZIAŁ VII

Kazimierz Filip Wize jako kolekcjoner sztuki i przyjaciel artystów

Paweł Ignaczak

1. O obrazach i artystach. Przyjaźń Kazimierza Filipa Wizego z Olgą Boznańską w świetle korespondencji 272
2. Wśród artystów i dzieł sztuki 276
3. Zbiory artystyczne Kazimierza Filipa Wizego 286

ROZDZIAŁ VIII

W roli lekarza w zakładzie psychiatrycznym w Dziekance koło Gniezna (1931–1940)

1. Poglądy Kazimierza Filipa Wizego na schizofrenię
Beata Uchto 292
2. Terapia przez sztukę według Kazimierza Filipa Wizego
Krzysztof Prętki, Beata Uchto 313

PODSUMOWANIE

- Michał Musielak* 337

KALENDARIUM ŻYCIA KAZIMIERZA FILIPA WIZEGO

- Michał Musielak* 344

- WYKAZ SKRÓTÓW 356

BIBLIOGRAFIA

- I. Źródła archiwalne 357
 - Archiwum Muzeum Narodowego w Poznaniu 357

Archiwum Polskiej Akademii Nauk w Warszawie (APAN)	357
Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (AUJ)	357
Archiwum Uniwersytetu Wrocławskiego we Wrocławiu (AUW)	357
Biblioteka Narodowa w Warszawie (BN)	357
Biblioteka Polska w Paryżu (BPP)	357
Biblioteka Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (BPTPN)	357
Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu (BR)	358
Biblioteka Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (BUAM)	358
Muzeum Narodowe w Krakowie (MNK)	358
Zbiory Połączonych Bibliotek Wydziału Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego, Instytutu Filozofii i Socjologii PAN i Polskiego Towarzystwa Filozoficznego w Warszawie (ZPB)	358
II. Źródła drukowane	358
Czasopisma i periodyki	358
Publikacje Kazimierza Filipa Wizego	359
Artykuły bądź sprawozdania Kazimierza Filipa Wizego napisane wraz z Janem Danyszem	364
Artykuły bądź sprawozdania Kazimierza Filipa Wizego zamieszczone na łamach prasy codziennej	365
Recenzje i streszczenia autorstwa Kazimierza Filipa Wizego	365
III. Opracowania (publikacje przywołane w poszczególnych rozdziałach)	371
IV. Źródła internetowe	388
SPIS ILUSTRACJI	389
INDEKS OSÓB	393
NOTY O AUTORACH	405